СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 283. Джерзі Сіті, Н. Дж., вівторок, 6-го грудня 1938. No. 283. Jersey City, N. J., Tuesday, December 6, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

$1,200 З ВІЧА НА ДОПОМОГУ КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

КЛІВЛЕНД (Огайо). — В салі Українського Народнього Дому відбулося тут у неділю, 4. грудня, велике всенароднє віче в справі польсько-мадярських заходів окупувати Карпатську Україну.

Зібралося понад тисячу людей. Промовляли д-р Лука Мишуга й інші бесідники. Віче зібрало $1,200 на допомогу для економічної розбудови Карпатської України.

ЛАТИНСЬКА АМЕРИКА ПРОТИ ВЖИВАННЯ СИЛИ.

ЛІМА (Перу). — Представники ріжних держав латинської Америки, зібрані тут на конференції держав Америки, задумують жадати від Злучених Держав, як наймогутнішої держави в Америці, гарантії, що Злучені Держави не будуть уживати сили в випадках, коли котрий із країв латинської Америки почне конфіскувати маєтки громадян Злучених Держав.

Представники країв латинської Америки вважають це домагання природньою консеквенцією „політики доброго сусіда", проголошеної урядом Злучених Держав.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ЗБРОЄННЯ АМЕРИКИ.

ВАШИНҐТОН. — Так званий фінансовий комітет Торговельної Палати Злучених Держав виступив з публичною заявою проти зброєння Злучених Держав. Каже він, що зброєння треба заряджувати лише тоді, як цього вимагає оборона краю, а не на те, щоби підбити рух у бизнесі.

Сенатор Бора теж виступив проти кампанії уряду за зброєння, кажучи, що, коли Злучені Держави приступлять до загальних світових переговорів у зброєнні, то нарід Америки вибере урядові право рішати про всі справи миру й війни. Він називав збройні перегони гістеричними.

ПРОПАГАНДА ЗА ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Луіс Джансон, асистент секретаря війни, виступив з публичною заявою про потребу збільшення зброєнь Злучених Держав.

Він каже, що американський народ мусить зрозуміти, що Америка не може себе вважати забезпеченою перед нападом з повітря. Він вказував на досвіди Еспанії й Китаю.

МАЮТЬ БУДУВАТИ НОВИЙ КАНАЛ ДЛЯ ВОЄННИХ ЦІЛЕЙ.

ВАШИНҐТОН.— Федеральний уряд і члени конґресу взялися пильно студіювати питання скорої будови Нікараґвайського каналу для скріплення національної оборони Злучених Держав.

Канал мав би коштувати коло 725 міліонів долярів.

ДАЄС ЗНОВУ АТАКУЄ ЧЛЕНІВ КАБІНЕТУ.

НЮ ЙОРК. — Підчас своєї промови на бенкеті Союзу Оборони Америки, влаштованім у готелі Пенсилвенія, конґресмен Даєс, голова конґресового комітету для розсліду „неамериканських акцій", закидав секретарці праці Перкинс та секретареві внутрішніх справ у кабінеті Рузвелта, Ікесові, що вони пробують знищити працю його комітету.

МІСТО НЮ ЙОРК ЗНОСИТЬ ЦІЛУ ЛІНІЮ НАДЗЕМНОЇ ЗАЛІЗНИЦІ.

Лінія існувала 60 років. Спершу вози тягнули парові льокомотиви; потім їх гонили електрикою.

Через скасування залізниці втратили працю кількасот робітників. Вони пробували піднести якийсь протест проти скасування лінії.

СЕНАТОР ҐОФІ ЗА ТРЕТЮ КАНДИДАТУРУ РУЗВЕЛТА.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Ґофі заявився за те, щоби президент Рузвелт кандидував утретє на уряд президента Злучених Держав, не зважаючи на те що американська традиція є проти третього кандидування на найвищий уряд краю.

СМЕРТЬ АТЛЕТА ВІД УПАДКУ.

НЮ ЙОРК. — У Коломбійськім Пресвитеріянськім Медичнім Центрі помер у 27. році життя розбивши собі голову при упадку на сходах, Рей Роді, один з найкращих пливаків світу, котрий здобув був кілька досягів на останніх олімпійських іграх.

СИН ПРЕЗИДЕНТА СТАЄ УРЯДНИКОМ ФІЛЬМОВОЇ СПІЛКИ.

ГОЛІВУД (Каліфорнія). — Джеймс Рузвелт, найстарший син президента Злучених Держав, став віцепрезидентом фільмової спілки Самуела Ґолдвина.

Він був давніше приватним секретарем свого батька, але зрезиґнував зо становища 15. листопаду. Дехто робить висновок з обняття ним нового становища, що він уже не має політичних амбіцій.

ЗАЯВА

З ріжних околиць краю (Львівщини, Тернопільщини, Підгаєччини, Зборівщини, Бережанщини, Дрогобиччини, Скільщини, Делятинщини, Калущини й інших) наспівають вісти про масові репресії проти українського населення цілих околиць, причому цілі громади, освітні і господарські установи та їхні провідники терплять моральні і матеріяльні шкоди та тяжкі фізичні побої. Навіть священиків і старших жінок зневажають і побивають. Притокою до тих масових репресій є, зрештою ще невияснені, вчинки окремих одиниць, хоч тим особам, проти яких звернені масові репресії, ні судовим ані навіть поліційним слідством не пробували доказувати якоїнебудь вини за якийсь протизаконний учинок.

Проти цих репресій, які нарушують не лише людську гідність, але й суперечать засадам примітивної справедливости та обовязуючим законам, піднімаємо врочистий протест та заявляємо, ще українська нація завсіди протестуватиме проти стосування до неї засади збірної відповідальности.

В обличчі важкого лихоліття закликаємо всіх українців до братньої солідарности з неповинними жертвами та до впертої праці для успішної оборони слушних прав української нації.

† Андрей Митрополит.
† Йосафат, Єпископ перемиський і сяніцький.
† Іван, Єпископ-помічник львівський.
† Григорій, Єпископ-помічни кперемиський.

Д-р Кость Левицький, Д-р Іван Макух.

Сильвестер Герасимович, Володимир Кохан, о. Леонтій Куницький, д-р Дмитро Левицький, Константина Малицька, Михайло Матчак, д-р Іван Німчук, Дмитро Паліїв, Мілена Рудницька, д-р Володимир Старосольський, д-р Матвій Стахів.

ВСІ ЖІНКИ ПОЛЬКИ, А ВСІ ЧОЛОВІКИ СЛОВАКИ.

На Ораві, що її бажають поляки прилучити до Польщі, є 17,000 поляків, а на Спіші 25,000. Бувають там села, як каже проф. Штібер, де всі жінки польки, а всі чоловіки словаки. Такий дивогляд повстав з того, що жінки ходили часто на відпусти до Польщі, де їх освідомлювали ксьондзи.

ЛІТАК РОЗБИВ ГОЛОВУ ЛЕТУНОВІ.

Над шкільним летовищем у Букарешті трапився траґічний випадок. Два шкільні літаки летіли один над другим, вистартувавши до вправ. Нагло горішній літак обнизив свій лет і його колеса вдарили летуна долішнього літака, розбиваючи йому голоу. Тому долішній літак упав з убитим летуном на землю. Другий літак щасливо осів на летовищі.

БАНДИТСЬКИЙ НАПАД НА УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН У ЛЬВОВІ.

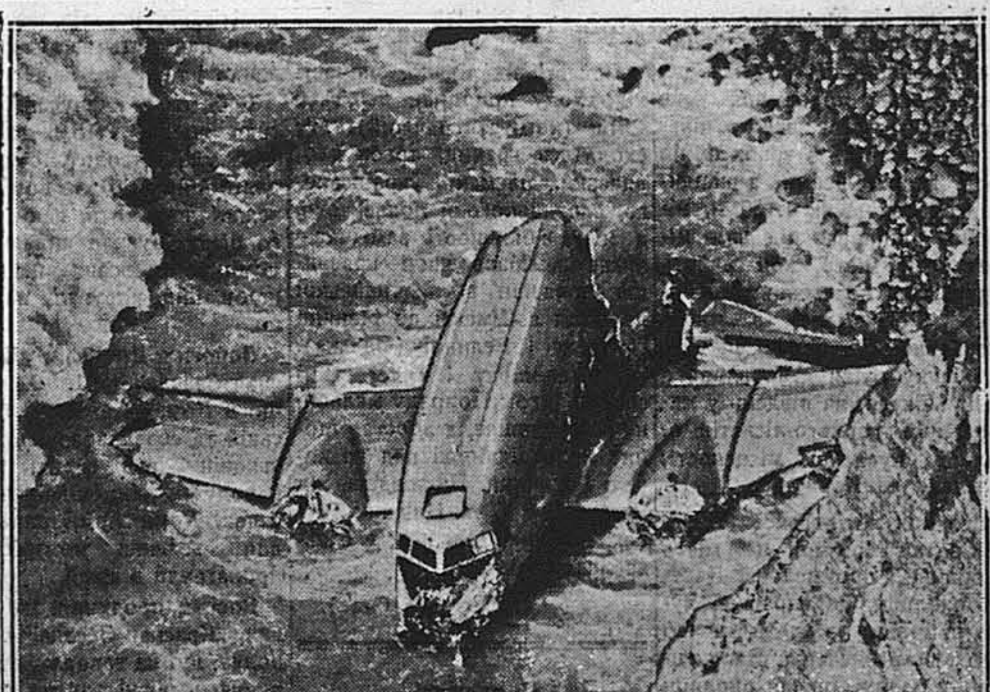
В пятницю, 28. жовтня, вийшли з Дому Української Кооперації у Львові при вул. Техніцькій 1 три наші відомі кооперативні діячі: п. Лев Кульчицький, п. Ярослав Маренін і п. Іван Василик. Біля бібліотеки львівської політехніки кинулася на них несподівано ґрупа польських студентів і ґімназистів та важко їх побила. Зокрема п. Л. Кульчицькому ендецькі напасники розбили важко голову. З першою допомогою раненому п. Кульчицькому прийшов д-р Кашубинський. Опісля ця сама ґрупа пішла на вулицю Сикстуську, де побила маленьку дівчинку, яка мала на плащику жовто-блакитну стяжку. Ті самі типи вишукували поміж прохожими українців та побивали їх аж до год. 10 вечором.

ЧИ В ШКОЛІ НЕ ВІЛЬНО ГОВОРИТИ ПО УКРАЇНСЬКИ?

Зо Щирця коло Львова пишуть до „Діла", що в тамошній семиклясовій школі заборонили говорити дітям по українськи. В школі у часі науки і підчас перерв мусять говорити з собою всі наші діти по польськи. Яким правом це діється?

АРЕШТУВАННЯ В ЯВОРІВЩИНІ.

Поліція у Яворові арештувала на днях таких громадян Яворова: інж. Волод. Бориса, Мирона Кулинича, Петра Сушка, Мих. Завадку, Мих. Базилевича, м-ру Марію Лису, м-ра Олександра Власенка, Семена Менду, Івана Фірчука, Миколу Ґлову, Евгена Смука, Степана Линду, Володимира Грабовецького та Ярослава Ґумовського. У всіх придержаних шукали нелеґальної літератури.

РОЗБИТТЯ ЛІТАКА НА МОРЮ.

Великий люксусовий літак підприємства „Юнайтид Ер Лайнс" упав у води Тихого океану під скалою близько Сан Франсиска. Пільот Чарлз Стід і пасажир Ізадор Еделстейн вирятувались, а 5 інших осіб загинули в морських хвилях. За причину катастрофи подають велику масу радіових сиґналів, що збентежили літакового пільота.

ВЕЛИЧАВА МАНІФЕСТАЦІЯ В ХУСТІ

Дефіляда Орґанізації Національної Оборони.

ХУСТ. — „Пресове бюро" Карпатської України повідомляє: „В неділю, 20 листопаду, в столиці Карпатської України, Хусті, відбулась велика маніфестація української молоді й членів Орґанізації Національної Оборони „Січ". У маніфестації взяла участь не лише молодь Хусту, але й інших місцевостей Карпатської України. Маніфестація відбулася під кличем вдячности урядові Карпатської України, зокрема премієрові о. д-рові А. Волошинові. Сформувався похід, що, викликуючи „Слава урядові! Слава премієрові!", пройшов перед будинком, де міститься уряд. Орґанізація Національної Оборони „Січ" продефілювала на військовий лад перед премієром Карпатської України й віддала честь національному прапорові, що маяв на будинку уряду. Похід пройшов опісля вулицями міста".

Друга маніфестація.

„Ню Йорк Таймс" з 5 грудня ц. р. подає депешу з Праги про другу маніфестацію тоїж орґанізації, яку він називає „фашистівською". Та маніфестація відбулася 4 грудня ц. р. „Таймс" пише: „Нова українська фашистівська орґанізація „Січ" мала в Хусті свій мітінґ, на який прибули тисячі делеґатів з „Карпатської України". Принято резолюцію в такому дусі, щоб зробити з Карпатської України „Пємонт" України, який то плян піддержує Німеччина. Резолюція звучить:

„З духом наших предків, які згинули як герої за визволення української нації, заявляємо, що наша орґанізація залишиться вірною тим ідеалам великої української нації. Одна частина української нації здобула свободу на Закарпатті. В уряді о. А. Волошина ми бачимо ґарантію сповнення тих обіцянок, які були дані українському народові". Серед приявних делеґатів цієї орґанізації був секретар о. А Волошина", закінчує „Таймс".

„УНДО" ДОМАГАЄТЬСЯ АВТОНОМІЇ.

ВАРШАВА. — Подаючи вістку з Варшави про те, що польський уряд приготовляє закон, на основі якого усуненоб жидів від промислового, торговельного і фінансового життя краю, а також значно обмеженоб число жидів у ріжних професіях, і, вкінці, зменшеноб взагалі число жидів шляхом примусової еміґрації, кореспондент „Ню Йорк Таймсу" з 4 грудня ц. р. також подає про домагання українців у Польщі дістати автономію. Дослівно він пише:

„В парляментарній дебаті порушено також проблему української меншини. Українці публично заявили своє жадання територіяльної автономії в східній Галичині і на інших землях, заселених українською більшістю. Провідник української ґрупи, Василь Мудрий, протестував проти переслідувань і залякування з боку польських властей, що мало місце в останіх кількох тижнях. Він сказав, що українці мають право протестувати проти прилучення Карпатської України до Мадярщини, і додав, що репресії, які наступили за тими українськими протестами, значно ушкодили відносини між українською меншиною і Польщею. По цій заяві п. Мудрого була в соймі гаряча дебата. Польські посли зо східної Галичини заявили, що ця провінція мусить лишитись і лишиться польською".

АНҐЛІЙСЬКИЙ МІНІСТЕР ОСТЕРІГАЄ НІМЦІВ.

ЛОНДОН. — Анґлійський міністер ґраф де ля Вор виголосив прилюдну промову і в ній остеріг німців, щоб вони не дурили себе, що Анґлія уступає тому, що вона залякана. Вона уступає тому, що хоче миру. Та в її уступках є границі і коли Німеччина надалі буде злє собі пояснювати уступки анґлійців, то Анґлія остаточно згодиться на демонстрацію своєї сили, так, як це було в 1914 році. Де ля Вор також говорив, що Анґлія є розчарована поступованням німців і починає розуміти, що її уступки в Мінхені не дали бажаних наслідків. Міністер також закликав анґлійців, щоб зброїлися до зубів, бо тільки збройною силою можуть оборонити свої права.

ПОЇЗДКА ЧЕЙМБЕРЛИНА ДО РИМУ.

ЛОНДОН. — Хоч анґлійський уряд висловив своє незадоволення на адресу італійців за те, що вони в своїм парляменті справили протифранцузьку демонстрацію та домагалися для Італії французьких територій, то проте, принявши оправдання італійського уряду, що з тою демонстрацією він нічого не має спільного, Чеймберлин таки вибирається в найближчому часі до Італії, щоб затіснити анґлійсько-італійську приязнь.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ЗМАРНУВАТИ!

Уже є донесення, що не тільки Мадярщина не висилає більше своїх банд у Карпатську Україну, але що й Польща зачинає відступати. Чи воно так далі буде, покищо не знати. Але можна припускати, що й Польща, діставши доброго прочуханця на землях Карпатської України, як також гострі ноти від Англії, Франції й Німеччини, поволі занехає, принаймні до якогось часу, дальше тероризування Карпатської України висилками своїх ватаг. А тимсамим зачне в світі забуватись і цей конфлікт, що виринув через змагання Польщі й Мадярщини мати спільну границю коштом Карпатської України. А як так станеться, то не багато писатиме світова преса й про Карпатську Україну. А водночас і про цілість української справи. Хіба, що знову десь у Берліні хтось щось скаже чи напише, тоді, очевидно, знову загуде по цілому світі, що Гітлер іде на Україну, чи щось подібне. Якжеж нам ставитись до цього?

У першу чергу треба мати на увазі, що те, що ми здобули в світі через боротьбу за Карпатську Україну, є великим капіталом. Навіть наші історичні вороги зробили своїм нерозумом і своєю захланністю добру прислугу українській справі. Бо дали змогу міліонам у цілому світі пізнати те, що так завзято перед тим світом закривано, а саме: змагання 45 міліонів українців до визволення і своєї держави. Знаємо, що ще досі нема у світі віри в те, щоб та „Велика Україна", про яку згадують здебільша у звязку з Гітлером, могла повстати власною силою українського народу. І тому ставляться з резервою до нашого ідеалу часами й ті, що в засаді не малиб нічого проти цього, щоби повстала Велика Україна, якщоб вона могла бути дійсно самостійною і від нікого незалежною. І ось тут є завдання американських українців подбати про те, щоб своєю політичною орієнтацією, своєю працею і жертвою для української справи, як також своїми публікаціями здобувати щораз більше симпатій для Великої України у тому розумінні, яке є в нашому серці й у нашій голові. Таким чином у культурний спосіб завдамо ще найскорше й найуспішніше удар тій ворожій нам пропаґанді, що хитро підставляє ногу справі Великої України тим, що розпускає далі, постійно й уперто, вісті, що ідея Великої України це — твір Берліну.

Для такої акції, і то широкої, є тепер найкраща нагода. Бо, як сказано, світ почув не тільки про Карпатську Україну, але дізнався багато про Велику Україну і про тих, які держать її в неволі. І зацікавився цією справою. Тому треба нам це зацікавлення піддержувати, щоб той капітал, який здобула наша справа в світі, не пропав, а зростав.

ЗАКАРПАТТЯ І ПЛЯН 1920 РОКУ

Польська преса робить шалену аґітацію за скасування автономної карпатської держави. Одна з причин, чому вона виступає проти неї, ясна, а зглядно дві: бажання уникнути комплікацій на своїх українських територіях, а друга, встановити спільну границю з Мадярщиною, щоб евентуально спільно протиставитися Німеччині.

Але є ще і третя причина, про яку менше говорять. Це — свідомість, що коли німці дійсно мають якісь пляни щодо Великої України, і коли вони хочуть зробити собі — для реалізації тих плянів — коридор із Закарпаття, то в такім разі вони самі, сама Німеччина буде в стані свій плян реалізувати і не потребуватиме ніякої допомоги Польщі. Іншими словами, що реалізації великих плянів на Сході, при політичній перебудові земель, що тепер на них панує СССР, відіграє панівну або може й одиноку ролю — Німеччина, а Польща в тій перебудові буде поминена.

Ось чого найбільше бояться польські політики!

„Бємо на сполох — пише „Меркуріуш Польскі". — Час зварював і гонить з шаленою скорістю... Квестія українська вже на горизонті. Історія почала маратонський біг. Провадять німці. Хто матиме найдовший віддих, той переможе. Горе переможеним! Нині не мають ціни ніякі етичні кодекси. Рішає сила і далекозора думка. Переможе той, хто знає, чого хоче, хто має плян і силу, щоб його здійснити".

Ґарету огортає просто переляк. Усе, що тепер діється в наддунайськім басені, „є наслідком німецького напору на південний схід, на Чорне море. Гітлер пробиває собі шлях... Поки Австрія загородхувала йому дорогу до середущої Европи, він був зданий на ласку і примху Польщі. Не міг передістатися на схід інакше, як через нашу територію. Звідти пакт неаґресії і змагання до приязних відносин. Звідти ключеве становище Польщі в останніх літах, завдяки її положенню між Німеччиною і Росією. Нині Польща перестала бути ключем ситуації. Москва і Берлін не потребують уже конкурувати за її погляди. Значіння Польщі маліє. Течія оминає її, переходить обік і під нею, пориває її за собою. Польща 1938 р. то, всупереч сповидам, чинник другорядний у світовій розгривці".

Менше-більше в тім самім дусі пишуть і інші часописи. Всіх їх огортає жах, що великі події, які заповідаються на Сході, підуть без участи їх вітчини, що ця остання не винесе для себе з того ніяких користей.

І тут встає в памяті похід Петлюри - Пілсудского на Київ 1920 р. Теперішня ситуація перекреслює ту подію. Не лише в памяті, але і як дороговказ. Ціла наддніпрянська еміґрація УНР, яку Варшава тримала на випадок, коли прийде момент повторення 1920 року; всі ті галичани, яких удалося зєднати для концепції УНР (УНДО, Дашкевич з „Лугами") — все це козир, який уже ніякої карти не побє. Все це концепції вже безпотрібні, бо світ не числитиметься з ними. Бо Німеччина обійдеться без них. Бо хоче йти на Україну сама і не потребуватиме ні допомоги Варшави, ні переговорів з нею.

Ось чим є грізний для Варшави той малий шматок землі, який зветься Карпатська Україна. Ось чому так завзято вся польська преса, особливо „українофільська", так поборює справу незалежного Закарпаття.

Але тимсамим цей козир має величезну вагу для нас. Карпатська Україна, як поміст для маршу на Київ, це така блискуча перспектива, що за всяку ціну той поміст мусимо утримати. Всіми нашими силами, грошма, людьми, порадами й аґітацією за кордоном мусимо допомогти нашим закарпатським братам. Тут іде справа не про хустівських флісаків чи севлюських селян. Розгортається справа Києва і його держави.

З ЖИТТЯ В СОВЄТАХ

(Витяги з пресових звітів).

(Докінчення)

Партія на селі. „Правда" з 30. 9. доносить: у харківському сільському районі секретар району показався ворогом. Він старався відвести селян від намірів вступити в партію.

За 7 місяців 1938 р. селяни харківської области подали 9,000 заяв про вступ в партію. 462 первинні орґанізації харківської области ще не приняли ні одного чоловіка.

В області є багато колхозів, де нема ні одного комуніста.

Сахновщанський район має 107 колхозів, а парторґанізація є тільки в одному. По інших є порозкидувані поодинокі комуністи. Петровський район має 26 первинних орґанізацій, а з них лише 9 колхозних.

Вороги в Челябинську. „Правда" з 3. 10. поше, що в челябинському вуглевому басейні є ще вороги, які тихенько проводять свою шкідливу лінію. На шахтах не перестають численні аварії. Все понад половину врубних машин виходять з ладу і їх ремонтують по місяцеві й більше.

Дніпропетровська область. „Правда" з 10. 10. подає, що парторґанізація в Запоріжжі має 6,500 комуністів у 218 первинних орґанізаціях. З них 87 не приняли до партії ані одного чоловіка.

Комсомол Запоріжжя має 4,500 членів.

Лісозаготовки. „Правда" з 12. 10. пише: В Карелії на лісозаготовках бракує робітників. Машини невідремонтовані. Оплата праці неправильна. В матроському пункті вже два роки стоять трактори надворі і ржавіють. Ґаражу не збудовано. Пункт винен робітникам 200,000 р. На пункті є 160 службовців і 82 робітники, що працюють у лісі. Пайський пункт має 12 тракторів і 150 ваґонів. Все треба ремонтувати. Карельські власті не виконали пляну висилки робітників. У совкарлесі має бути 2,000 робітників, а є лише 400. Петровський промхоз не має й половини потрібних робітників.

Аероклюби. „Правда" з 15. 10. доносить: У Совєтах нараховують коло 250 аероклюбів, де навчають молодь літати. З них до кращих зараховують лише 20, решта ж на папері і не працюють, як треба.

Нездисциплінованість. „Красная Звезда" з 12. 9. подає, що в 6 стрілецькій дивізії бійці і підстаршини не притримуються засад дисципліни. Ходять оброслі, неголені, а коли їм наказують бути чистішими, не слухають наказів. Бувають випадки, що не слухають безпосередніх наказів, як, напр., коли накажуть застягнути ґудзики і т. п.

Саботаж у харчуванні. „Красная Звезда" з 15.9. доносить, що хлібозаводи постачають для бійців хліб з домішками всякої нечистоти, напр. річного піску. Бували випадки, що домішували всяку нечистоту, щоби бійці хорували на шлунки.

Вороги в Домах Армії. „Красная Звезда" з 21. 9. подає, що в Домах Армії в білоруській та середньоазійській військовій окрузі сидять вороги народу на відповідальних посадах. Доми Армії призначені для ведення комуністичної пропаґанди в армії.

Военна продукція на заводах. „Красная Звезда" з 21. 9. подає, що на заводах, які продукують ріжні товари для армії, є военні заступники. Нераз буває, що ті заступники не хотять приймати від заводів виробів поганої якости. Є випадки, що заводські комуністи викликають военних заступників до себе та примушують їх приймати погані вироби, мовляв, щоб не зривати стахановства. Скарги до центральних властей остаються без відповідей. Коли военний заступник таки відмовиться виконати те, чого жадає партійна орґанізація, тоді йому роблять упімнення, що, мовляв, він не виконує партійного доручення.

Брак дисципліни. „Красная Звезда" з 22. 9. подає, що в МВО командири при видачі наказів поводяться не по військовому, напр. тримають руки в кишенях. В той сам час бійці приймають накази, курячи цигарки.

Прикликання до армії. „Красная Звезда" з 23. 9. подає що в Москві прикликали до армії багато молодих людей. Їм не сказали, куди вони поїдуть. Тому вони не взяли з собою нічого теплого. В дорозі виявилося, що вони їдуть на Далекий Схід. Теплого одягу таки не видано і доводиться по дорозі мерзнути.

(В пресі все подається, що бійцям кажуть, куди вони поїдуть служити. Даний випадок вказує на те, що не всюди так робиться, бо навіть москвичі, найвірніші для режіму, не знали, куди їх вишлють служити. Чи це робиться з огляду на вдержання тайни, чи просто, щоб люди не знали, де їдуть, невідомо).

Вороги в політуправлінні. „Красная Звезда" з 23. 9. подає, що в політуправлінні КОВО все ще є багато ворогів народу, особливо націоналістів. Деякі начальники відділів політуправління криють тих людей, даючи їм змогу робити шкідливі діла.

Бойові навчання. „Красная Звезда" з 23. 9. подає, що в КОВО при бойових навчаннях бійці іґнорують самоокопування і маскування та не вживають ручних ґранат. Бувають випадки, що старшини підчас бою відходять собі на відпочинок, залишаючи керування боем на самоплив.

Чистка армії Далекого Сходу". „Красная Звезда" з 23. 9. подає, що на Далекому Сході переведено чистку начальницького і командного складу армії. Винищено німецько-японських шпигунів в армії. Звернено увагу на склад політапарату армії. Комісарам наказано, щоб вони занялись дійсно керуванням армії, а не були лише помічниками командирів, як то було досі. Дотеперішнє командування армії виключало політичний апарат від бойового навчання. В другій армії Далекого Сходу був випадок, що командир видав наказ, а підчинені не виконали його, а на зазив комісара зібрали мітинґ, щоб осудити доцільність наказу.

(Таке ставлення до політскладу армії було одною з причин непорозуміння Бліхера з Москвою).

Диверсанти. „Красная Звезда" з 23. 9. подає, що на західній совєтській границі прикордонники звели бій із ґрупою диверсантів, що пробиралась до Совєтів з чужини. Скільки було диверсантів, невідомо, але ґазета пише, що всіх побили. Видно, не було в них охоти піддатися большевикам. Диверсанти були озброєні. Не виключено, що це були повстанці.

„Красная Звезда" з 29. 9. подає, що на Далекому Сході диверсанти захотіли знищити панцирку і пустили її навмисно на занятий шлях. Зудару не було. Чи диверсантів злапали, невідомо.

Порядки в армії. „Красная Звезда з 30. 9. подає, що в 55 стрілецькій дивізії, яка стоїть у Хурську, трапляються випадки, що бійці гублять рушниці. Командування дивиться на це крізь пальці. При одних маневрах трапилося, що на стації при виладовуванні артилерії забули на плятформі гармату і аж пізніше її зголосили як пропалу.

Неграмотність. „Красная Звезда" з 15. 10. подає, що з Проскурова прийшли до армії самі неграмотні рекрути, хоч преса писала про дуже високий відсоток рекрутів з середньою школою. Военне управління Проскурова не подбало за навчання грамати передвоенного виколу молоді.

Значіння політруків. „Красная Звезда" з 17. 10 пише, що основною фіґурою політичного апарату армії є політрук. Партія дбає за політруків і повірила їм справу виховання бійців у революційному дусі і дисципліні. Партійне око політрука повинно проникати в усі закутини життя керованого ним підрозділу.

Вороги в управлінні далекосхідньої армії. „Красная Звезда" з 17. 10. подає, що в політуправі далекосхідньої армії Бліхера викрито ґрупу ворогів. Та ґрупа працювала на користь ворогів Совєтів. Назвища подають лише в скороченні: Е. С., К. М. Працю ведено в напрямі розвалу роботи політичного апарату армії.

Погано з кіньми. „Красная Звезда" з 24. 10. пише, що кінські заводи в Білорусі над Доном та в Оренбурґу випускали непригідних для армії коней. Старі добрі кінські раси вигинули, а позаводили нові. Винні тому вороги народу.

Онуфріївський район. „Комуніст" з 26. 10. доносить, що район відстає в усіх політично-господарських кампаніях. Орґанізації району засмічені ворогами, які намагаються викликати серед селян незадоволення з режіму, зменшуючи вартість трудодня. Колгоспи здають в аренду землю поодиноким селянам, продають худобу, майно і ремамент без відома колгоспників, приділюють на прихатні участки більше землі, як то приписано. Начальниками колгоспів є партійці, які колись активно воювали проти комунізму зо зброєю в руках. Вороги дбають за те, що в колхозах гине скот. У кооперації працюють люди, що навмисно роблять розстрату грошей. Ґазета закликає до чистки районного апарату від ворогів.

Школи в Хвастові. „Комуніст" з 26. 10. пише, що в школах учні неправильно вимовляють при читанні московські слова. Вчителі не виправляють. Викладання московської мови було роками занедбане. Найбільше незадовільних опікою з московської мови. Ще гірше викладають московську мову в сільських школах району.

Диверсанти. „Вісті" з 27. 10. доносять, що на західньому кордоні України прийшло до бою між диверсантами та пограничниками. Бились і ручними ґранатами. Диверсантів взято в полон живими.

Незалежність суду. „Правда" з 1. 11. пише, що в копильському районі Білоруси викинено з партії районного прокуратора за те, що видав в одній справі інакший присуд, як того хотів районний партійний комітет. Такі факти не поодинокі. Районні комітети приписують прокураторам і судам, наскільки мають засуджувати людей; а коли суд не виконує постанови, тоді партія уневажнює виконання присуду. Все те роблять вороги народу. Випадки були в районах: оршанськім, рогачівськім, велиницькім, могилівськім, домановицькім.

В Карелії. „Правда" з 1. 11. подає, що в Петрозаводську часто бракує капусти і картопель. Не можна дістати і ягід, хоч в області їх повно. В крамницях не можна дістати кухонних меблів (стіл і стілець). Нема і риби, хоч Карелія має в озерах багато риби. В їдальнях недоладності. Виявилося, що їдальні не можуть добре обслугувати гостей, бо напр. в одній великій їдальні є всього 27 ложок та 13 вилок.

Транспорт. „Комуніст" з 30. 10. пише, що на стації Дарниця часто простоюють льокомотиви, бо бракує їм палива.

(Кінець).

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

(3)

Східня стіна долини вкрита чудовими лісами, зпоміж яких визирають два замки: Скляґіни та Блятніци. В південній частині лежить містечко Мошовце, в якому народився славний учений словянофіл Іван Коляр (якого згадує Шевченко), далі купелева місцевість Штубня. Далі на захід є руїни величавого замку Зньова, а під ним містечко Кляштор під Зньовом. Тут словаки мали католицьку народню ґімназію, яку закрив мадярський уряд.

Коли бачимо від Вруток перед собою закрут залізниці, а тутже ріку Ваґ, що виплинває зпід високих і скелистих гір, не можемо уявити собі, як то там може бути така долина, щоб у ній могло поміститися і русло ріки і залізниця і головний гостинець. А таки воно так є. Коли із зчудуванням переїдемо тунель за Сутовом, бачимо вузьку, круту долину серед високих, нагих гір. Цей характер долини вже прикметний аж до Ружомберку. Коло села Кральової під стрімкою скелею над шумливою рікою веться гостинець, добре вдержаний, переважно підмурований, бо в багатьох місцях хвилі вдаряють об бік дороги. Дико романтична околиця тягнеться над рікою Оравою 70 км. аж до села Парніц. Далі під горою Хочом (1,613 м.) столиця оравського комітату Долішній Кубін, а 10 км. далі славний оравський замок, один із найстарших у Словаччині. Тому, хто надходить від північного сходу з горішньої брами, виглядає замок наче чудо природи: простопало з ріки знімається скеля, висока 111 м., з одного боку вкрита зеленню, з другого зовсім нага, а така вузька, що на її шпилі змогла поміститися лише невеличка башта (твердиня) з деревляним дахом. З боку та поза скелею видно, щоправда, дахи і вежі, одначе годі зрозуміти, в якім вони звязку можуть бути з тією вузькою скелею. Щойно як дорогою, яка окружає замок дістанемося на протилежний, себто південно-західній бік, бачимо цілу ту триповерхову будову, побудовану дуже зручно. Трьома брамами і трьома подвірями доходимо до властивого подвіря замкового, що має над казаматами величаву терасу з гарним видом на околицю. На подвірю є криниця, 91 м. глибока, викута в скелі. Переказ каже, що криниця сягає до плеса ріки Орави і підчас облоги служила одинокою комунікацією: криницею посилали качками листування.

На схід від Кральови одна з найчудовіших місцевостей Любовля, відповідна на літнище. Романтичне положення має місто Ружомберк, всього кілька км. від міста з трьох боків гори, вкриті лісами, а найвища гора вища як 1.100 м. Ріка Ваґ підпливає під саме місто. Саме місто, хоч мабуть німецькими поселенцями основане (Розенберг), є чисто словацьке. На північ від Ружомберку руїни старовинного замку Лікави, на південь у мальовничій, гористо-лісистій околиці купелеві місцевості: Желязно та Коритніца.

Столиця ліптовської округи Святий Мікуляш це місто фабричне і промислове. Дальша околиця, це справжні чуда природи; згадати хочаб демановські печери, сталяктитові та ледяні, опісля околиця Святого Івана із мінеральними вуглеводними та сірковими джерелами, із старою церквою, побудованою на вапняковім горбі, в підземеллях якої спочивають тіла предків Сент Іваніх, що збереглися зовсім і досі та не псуються.

Вже коло Святого Івана, Поторні та Гредка долина дуже вузька, а ще далі вже зівсім вузенька. Небаром Ваґ ділиться на Чорний і Білий, гори маліють, смерековими лісами входимо на значну височину (900 м.). Височина ця без лісів і відслонює чудовий вид на близькі Татри.

Почасти від півдня, почасти від сходу припирає до Татр **Спіш** (комітат спіський). Тут сходяться границі трьох словянських племен: українського, словацького й польського, а міста в більшості замешкані німцями. Мальовничі краєвиди, почавши від альпейської природи в Шмексі до рівнини Попраду і Великої (Фелька). Від Кежмарку і Білої Спіської з бігом Попраду мальовничість меншає, а зростає щойно коло Любовлі над границею Галичини. На південь від Попраду, у т. зв. Нижчих Татрах, повище Довжини, є славна ледяна печера.

(Дальше буде).

Помилився.

Жінка: Служниця вимовила нам місце.

Муж: Чому?

Жінка: Каже що ти вчора говорив до неї дуже нечемно через телефон.

Муж: Ай, то вона була а я думав, що то ти.

З ДНЯ

ГАРНИЙ ПРИКЛАД ІЗ ЖИТТЯ ПРОМИСЛУ.

В „День Подяки", що пройшов недавно, 18,000 робітників фабрики обуви „Ендікот-Джонсон Ко." в Бінґемтоні, Н. Й., вислали збірне побажання свому головному директорові і співласникові згаданої фабрики, Джорджові Джонсонові. В ньому вони висказали надію, що та справедлива політика, якої придержувавсь у фабриці згаданий власник супроти своїх робітників впродовж 40 літ, буде панувати і далі. „Ми віримо в ті речі, які ми мали ось тут, у нашій долині; вони добрі і ми хочемо держати їх", писали робітники. А члени комітету, що були вислані від робітників, щоб вручити згадане побажання, сказали: „Цей комітет створено на те, щоби піддержувати політику Джорджа Джонсона; ту політику, що панувала ось тут, у тій долині, впродовж сорок літ. Для всіх нас вона була добродійна; ми прийшли, щоб сказати Джорджові, що ми повним серцем є з тими засадами, які він практикує в своїх фабриках".

ЗГОДА В ПРОМИСЛІ.

Цей приклад є гарний і заохочуючий. Бо, ніде правди діти, добробут нації, себто добробут працедавців і працюючих залежить вцілості від їх співпраці і взаємного доброго відношення. Соціялісти і комуністи голосять, що між працедавцями і робітниками мусить вестися безнастанна боротьба. Вони навіть проповідують цю боротьбу і ця боротьба є головною точкою їх політичної програми.

Та фактично ця боротьба остаточно до добра ні власників ні робітників не доведе. Навпаки, вона доведе всіх до руїни. Бо коли промисл перестає працювати, коли дим на коминах фабрик зникає, тоді й робітники лишаються без праці і без удержання. А коли фабрика довший час стоїть нечинна, то вона також доведе своїх власників до руїни.

НЕСОВІСНІ ВЛАСНИКИ.

Але на світі є стільки несовісних і захланних власників фабрик, яким не промовить до переконання ніякий моральний арґумент, тільки страйк, боротьба. Вони дивляться на робітників не як на людей таких самих, як вони, з таким самим серцем, почуваннями і суспільними потребами, тільки дивляться на них як на якусь робучу худобу, що її можна використовувати стільки, скільки вдасться. І вони використовують робітників немилосерно так дивго, аж натраплять з боку робітників на силу. Щойно сила трапляє до їх розуму і щойно перед нею вони спиняються, бо мусять спинитися. Всякі моральні скрупули цілком їх не турбують.

ПРОТИ ТАКИХ ТРЕБА БОРОТИСЬ.

Проти цього роду захланних та ненаситних власників і капіталістів кожний робітник повинен боротись, і то боротись організованим шляхом. Бо сам один він нічого не вдіє. Він мусить вступати в робітничі орґанізації, витискати зо своїх рядів розумних провідників та поручати їм провід над собою. Водночас він мусить бути готовий кожної хвилини піддержати своїх провідників; мусить виконувати ті зазиви, з якими до нього провід звертається.

Та всетаки, хоч робітник мусить боротися проти захланности великого числа фабрикантів і капіталістів, а робити з цеї боротьби якусь основну політичну засаду, нерозумно і шкідливо. Бо, як було згадано, не в боротьбі праці і капіталу міститься добро суспільности, добро робітника, тільки в совісній, опертій на людяних почуваннях, співпраці. На такій співпраці, яка існувала впродовж сорок літ між згаданим власником фабрики, Джонсоном, і його 18,000 робітників.

ДО ЦЬОГО ТРЕБА ПРЯМУВАТИ ВСІМ.

До цього роду співпраці треба прямувати всім: капіталістам і робітникам. Уряд повинен залишити приватну власність і змагання поміж поодинокими людьми; але він повинен також наглядати, чи ті змагання відбуваються в пристойних формах та чи оперті вони на засадах християнської моралі.

Соціялісти і комуністи, бажаючи повалити капіталістичний устрій, говорять, що люди все були і є хижаками. Тому нема що сподіватися від них якогось добросовісного відношення. Та, з другого боку, коли йде про впровадження комуністично-соціялістичного ладу, то вони говорять, що „всі люди з уродження є добрими; й коли завести комуністичний лад, то вони перестануть бути захланними". Фактично люди не є ні ангелами ні чортами. Вони мають вроджену склонність до лихого і до доброго. Раз перемагає одна склонність, раз друга, залежно від виховання людей.

Комуністично - соціялістична система є з ґрунту шкідлива вже хочби тому, що вона заздалегідь усуває можливість клясового порозуміння, проповідуючи безнастанну клясову боротьбу.

Циганська відповідь.

В суді питають цигана, коли він родився.

— Ой, паночку, — каже циган — добре не знаю, але памятаю, що мій небіщик тато казав, що я родився два дні перед своїм хрещенням.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СПОМИНИ З ПОБУТУ В КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

Коли в 1919 році Українська Армія перейшла під командою полковника Федоровича на Закарпаття, до міста Мукачева, нас розставлено на широкім пасовиську коло старинного замку. Тут приїхали чеські старшини і вояки та відібрали нам увесь военний матеріял, коні, вози, котрі зараз приділили на мадярський фронт. Частину нашого стрілецтва приділено до чеської армії, а частину відіслано до таборів у Німецькім Яблоннім. До другої і я припав. Першу частину післали на мадярський фронт. По ліквідації чесько-мадярської війни нас пороздільовано по ріжних чеських відділах. Мене, з кількома стрільцями, приділено до 10 дивізії обозу, котра стояла тоді між Мукачевом і Ужгородом. Там ми виконували військову службу разом з чеськими вояками аж до 20 року. У тому році наші старшини зібрали бувших українських стрільців і пішли в Карпати робити повстання. Бо була розійшлась чутка, що наші наступають з Великої України на Галичину. Наш гурт стрільців відразу подався в Карпати і прилучився до повстання. Ми боролись завзято з польською пограничною сторожею. Та втім прийшов приказ від французького ґенерала Паріса, що командував збройними силами на Закарпатті, щоб усіх українців арештувати і відіслати до концентраційних таборів. Почалась нагінка за нашими стрільцями. Всіх спроваджувано до Ужгороду, а звідтам в глиб до Чехії. Йшли наші через Ужгород і співали стрілецькі пісні. Потім багато з них вернулися назад до Ужгороду, втікши з концентраційних таборів.

Інші втікали з польських концентраційних таборів на Закарпаття і з них усіх сформовано в Ужгороді український робітничий відділ під командою полковника Стефанова, який був опісля приділений на державні роботи. Коли в 1922 році чехи попали знов у непорозуміння з мадярами, полковник Стефанів зголосився зо своїм відділом до чеського ґенерального штабу і заявив, що візьме участь в боротьбі з мадярами за волю українського народу. Чеський ґенеральний штаб вислухав полковника Стефанова і в той час згодився на це, щоб використати згаданий відділ для своїх цілей, але дав цьому відділові не кріси в руки, тільки лопати і післав його копати окопи коло Шаторо-Уґель, себто Нового Міста.

По залагодженні чесько-мадярського конфлікту стрільці назад вернулись до Ужгороду на свої старі місця, де далі дано їм заняття на державних роботах. Та чехи не виявляли багато вдячности з услуги українців. А також, що було дуже прикре, місцеве карпатське населення не відносилось до нас, як до своїх. Щойно тепер, по 20 роках, зрозуміли вони, що ми боролись не лиш за свою волю але і за їхню, за одну спільну Неньку Україну.

А чехи пізніше за нашу працю і наше добре відношення порозганяли усіх українських стрільців і старшин на ріжні сторони. Прогнали також і полковника Стефанова. Пізніше я довідався точніше про його долю, бо він написав був до свого краяна в Гемтремк, Міш. Він писав, що чехи прогнали його на польську границю, а поляки не хотіли його впустити до Польщі. Тому він мусів враз з жінкою і трьома дітьми викопати собі в Карпатах яму і жити мов дикий звір та примирати враз з родиною з голоду.

Нині часи змінилися в тій частині української землі на краще. А ми, бувші стрільці, підстаршини та старшини, віримо, що зміниться на краще також і в усіх інших українських землях. Всі ми далі стоїмо готові, щоб на поклик нашого проводу віддати життя за Рідний Край.

Василь Нагайло,
бувший бунчужний У.Г.А.
Дірборн, Міш.

ДАЙМО МОЛОДІ НОВИЙ НАРОДНІЙ ДІМ.

Нераз мені приходилося слухати нарікання нашої молоді на те, що вона не має відповідної домівки, відповідного Народнього Дому, в якім моглаб скупчувати своє орґанізаційне життя. Бо „Українська Галя", звана „Народнім Домом", як під оглядом внутрішнього уладження так і околиці, не була відповідна.

Коли до того додати останній випадок, через який звязано цілу українську місцеву громаду зо злочином, то зрозуміємо, що треба конче, і то скоро, щось у тій справі зробити. Деякі люди говорять, що цей випадок це ніщо страшне і що далі можна продовжати так як це було передтим. Отож я наведу два випадки, і то з моїми рідними дітьми, що справа не виглядає так рожево.

Мій син, що працює в офісі, розказував мені, що як пішла по ґазетах чутка про злочин в „Українськім Домі" і про роботу ґенґстерів у ньому, його „бос" закликав його до себе і взяв від нього слово, що більше до цього дому не піде, бо там не місце для молодих людей. Подібне сталося з донькою. Саме так випало, що коли пішла чутка про злочин і про арешти ґенґстерів, вона кілька днів не приходила до праці. А коли остаточно прийшла, її наставниця ніби жартом сказала: „Я думала, що тебе схопили і спалили в „Українській Галі". Мої діти не криються в праці з тим, що вони є українського походження. Отож зараз до них приложили ці терпкі завваги.

А це тільки мій власний досвід. Я певна, що те саме діється і з іншими молодими українськими хлопцями і дівчатами, які мусять від того червоніти з сорому. Можливо, що заряд „Народнього Дому" не винуватий за те все. Але не винувата за те все і ціла українська суспільність, яка мусить всетаки терпіти. Те саме з „Народнім Домом": сталося, і він мусить потерпіти. А ми таки мусимо подбати про те, щоб якнайскорше нашій молоді побудувати новий, гарний і у відповідному місці Український Народній Дім у Ню Йорку.

Катерина Моторна,
Ню Йорк Н. Й.

РЯТУНОК РОЗБИТКІВ ЛІТАКА.

Чарлза Стіда, пільота літака, що розбився коло Сан Франсіско, витягають на 400 стіп високу скелю коло Сан Франсіско, як його літак розбився. Він лишився на літаку, поки не наспів рятунок, а 5 пасажирів пробували переплисти до берега й потонули в океані. Його витягають на гору прибережні сторожі.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

День Української Жінки.

Відділ У. Ч. Хреста влаштував 28 серпня ц. р. День Української Жінки, який випав величаво, бо на те свято прибула пані С. Галичин, тодішня головна орґанізаторка, а нинішня голова У. Ч. Хреста. Свято відкрила голова місцевого відділу У. Ч. Х., П. Матковська, короткою промовою, а місцева банда під проводом П. Поповича відіграла український гимн і кілька пісень. Парохіяльний хор відспівав кілька гарних пісень. Святочну промову виголосила пані Галичин. Промова тревала більше ніж одну годину та зробила на публику гарне враження. Бесідниця пояснила ціль і значіння жінки, а також завдання У. Ч. Хреста. Коло 500 приявних людей нагородили бесідницю оплесками. Головно жінки були задоволені з промови, бо вона звернена була переважно до жінок та пояснила їм їх суспільні завдання.

По скінченні промови переведено збірку, яка принесла $50. Зложили по $5: Р. Шереміс, Я. Андріїв; І. Маниць $2; по $1: К. Шевчук, С. Скробач, С. Федонишин, І. Сеник, І. Демкович, М. Колданська, П. Гринів, К. Воробець, М. Антонів, І. Теребушка, І. Пастушин, П. Кушлик, М. Кузів, Т. Матковська, Л. Романів, Т. Гунька, М. Ланів, С. Соколовська, о. В. Турула, А. Кушлик; по 50 ц.: С. Тинька, С. Бандура, К. Лялька, К. Василишин, А. Паньків, К. Хомин, І. Перчик, П. Климців, І. Сорохтей, О. Яськів, А. Мельник, А. Микитинська, К. Гнатів, М. Грицак, М. Стрілець. Гроші вислано через Ц. У. ОДВУ, з причначенням на інвалідів і визвольну боротьбу.

За уряд У. Ч. Х.:
Т. Матковська, предсідниця;
А. Стрілець, касієрка;
Т. Гринів, секретар.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Д. Т. Лазар. — Спростовуємо: у статті „Українські імена" має бути „Мічема", а не „Мічела".

П. П. Т., Дітройт, Міш. — Є допис про цю виставу. Добре діло є вже само доброю подякою, бо дає внутрішнє задоволення. А таке повинні мати ті, що причинились до цієї вистави. Чи цього замало?

Чого весела.

Муж: Ти чого нині така весела?

Жінка: Тому, що я сама варила обід, а ти нічого не запримітив.

ПРОДАСТЬ ОКО.

Джан Б. Галятіс з Фейрмавнту, Мізурі, батько пятьох дітей, хоче сплатити моргедж на своїм домі, перебудувати цей дім і виховати свої діти. Але, як багато з нас, він потребує грошей. Отже він хоче продати одно своє око за $10,000. На світлині його 5-літня дочка Вівіян хотіла би знати, як її татуньо виглядатиме з одним оком.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Тов. Вільних Козаків, від. 316., відбудетьв четвер, 8. грудня 1938. р., точно в годині 8. вечором. Проситься всіх членів конечно прийти на ці збори, бо є важні справи до порішення. На цих зборах буде вибір уряду на наступний рік 1939. Проситься всіх довгуючих членів вирівняти свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані, щоб опісля не було нарікань. — В. Гурянський, секр.

БРІСТОЛ, КОНН. Річні збори Тов. ім. І. Франка, від. 390., відбудуться в неділю, 11. грудня, в годині 2. пополудні, в галі під ч. 46 Скул ул., Брістол, Конн. Пригадується довгуючим, місцевим і позамісцевим, щоби прийшли і вирівняли свої вкладки, щоби не переносити довгу на наступний рік. Проситься членів, котрі могли би найти нових членів, нехай приведуть їх на збори, а отримають нагороду за кожного нового члена від У. Н. Союзу. Буде вибір нового уряду на 1939 рік. На тих зборах буде присутній орґанізатор, п. А. Маланчук. — І. Прухницький, предс.; І. Бугрин, кас.; М. Савяк, секр.

ТОРОНТО, ОНТ., КАНАДА. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 49., відбудуться в неділю, 11. грудня 1938. в салі парохіяльний, 110 Френклін Еве. зараз по Сл. Божій. Обовязком всіх членів явитись на цих зборах, бо буде вибір уряду на 1939. рік. — Н. Юречків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Бр. Василія Великого, від. 364., відбудуться в неділю, 11. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж ул. Справа дуже важна, тому вимагається присутности всіх членів. Довгуючі зволять вирівняти свій довг за себе й за діти, щоби можна замкнути рахункові книжки і не перетягати довгу на ноступний рік. Також будеться принимати нових членів до Братства і У. Н. Союзу без вступної оплати. — Уряд.

СТ. ЛУІС, МО. Річні збори Жіночого Тов. Любов, від. 373., відбудтуься в неділю, 11. грудня, в годині 2:30 пополудні, в У. Н. Домі, 1523 Гікори вул. Проситься члениць прийти на означений час, не відтяагти годину пізніше і привести зо собою нових члениць, щоб вписалися до У. Н. Союзу. Буде справоздання контрольорок і вибір уряду на 1939. рік. Не приявна на зборах члениця заплатить кору 50 ц., а урядниця 1 дол. — В. Логуш, предс.; П. Щупляк, кас.; А. Громоцька, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Річні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146., відбудуться в неділю, 11. грудня 1938. р., в год. 1. пополудні, в льокали, 13530 Charest St. Проситься всіх членів бути присутними, бо будемо вибирати новий уряд на 1939. рік і маємо до вирішення багато інших важних справ. Щераз напоминаємо своїх членів, сповніть свій орґанізаційний обовязок, цього року ще не запізно. Приведіть своїх знайомих на збори, або повідоміть секретаря, щоби вписав вашого знайомого чи знайому, чи то з дітей в члени У. Н. Союзу, за що вам У. Н. Союз винагородить спеціяльною заплатою. Рівнож даємо до відома, щоби всі члени були при приготуванні до новорічної забави нашого Товариства, на котрій будуть такі новомодні забави, яких іще не було. — Івон Підперигора, предс.; Павло Галишин, кас.; П. Андрушків, секр.; Олекса Чапак, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Річний мітінґ Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94., відбудеться в неділю, 11. грудня, в 2. год. пополудні, в Укр. Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул. Тому, що це річний мітінґ, то буде багато важних справ до полагодження, як також буде вибір уряду на 1939. рік. Також буде справоздання урядників. Тому проситься всіх членів і члениць прийти на цей мітінґ. Також проситься довгуючих членів, щоби прийшли на мітінґ і вирівняли свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Як хто з членів має якого знайомого, що не є ще членом У. Н. Союзу, а хоче ним бути, нехай приведе такого нового члена на мітінґ, а ми дуже радо приймемо і запишемо в члени Товариства і У. Н. Союзу. — М. Шаран, секр.

ІСТ СТ. ЛУІС, ІЛЛ. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 284., відбудуться в суботу, 10. грудня, точно в год. 7. вечором, в гали У. Н. Дому, 1020 N. 9th St. Буде справоздання старих урядників за минулий рік з їх діяльности. Отже кожний член має явитись на час. Також буде вибір нового уряду на 1939. рік Успіх Товариства і У. Н. Союзу залежить від уряду, який виберемо уряд, такий будемо мати успіх. — Дм. Іващук, гол.; Мих. Магац мол., кас.; Ів. Тимкович, писар.

ДІТРОЙТ, МІШ. Річний мітінґ Тов. Запорозька Січ, від. 75., відбудеться в неділю, 11. грудня, в год. 1. пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів конечно прийти тому, що буде справоздання уряду й контр. комісії і вибір уряду на 1939. рік. Напоминається довгуючих членів, щоб постарались заплатити довг, бо так далі не може бути. Так само ті, що є суспендовані, мають зголоситись до мітінґу, то ще будуть приняті і не стратять своїх прав як члени У. Н. Союзу і Товариства. Ті члени, роють діти і жінки, котрі ще не є членоми У. Н. Союзу, нехай постараються їх уписати на мітінґу, тому, що кампанія за новими членами кінчиться, а наш відділ не приєднав нікогісько. Постарайтесь хоть у цім місяці принаймні яких десять нових членів! Ану, хто буде перший? — Стефан Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Річні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 220., відбудуться в суботу, 10. грудня, в 7:30 вечором, в парохіяльній салі, 4950 So. Paulina St. Буде справоздання й вибір уряду на наступний рік. Проситься всіх членів прийти на збори раз в рік; будуть важні справи до вирішення. — В. Саган, предс.; Г. Гаврилюк, кас.; Петро Жовнірчак, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячний мітінґ Бр. св. Петро і Павла, від. 102., відбудеться в неділю, 11. грудня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній на Калидж і W. 7. ул. Тому, що це останній мітінґ в році, то кожний член повинен вирівняти свої вкладки. Котрий не вирівняє свого довгу, буде суспендований. Ті, що суспендовані в листопаді і повідомлені листовно, як не зголосяться і не вирівняють своїх вкладок, будуть виключені з орґанізації. Тож старайтесь усі вирівняти свої вкладки, щоби не наражуватись на якусь неприємність. — Юрій Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ШЕНАНДОА, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Володимира, від. 98., буде відбуватись 11. грудня, в годині 2. пополудні, в парохіяльнім домі, Вест Сентер стріт. Кожний член повинен прийти но річний мітінґ і привести по одному членові до нашої орґанізації та послухати справоздання за другу половину року і взяти участь у виборі уряду на 1939. рік. — Микола Максимчук, предс.; Іван Земба, кас.; Іван Чорний, секр.

ЛИТЛ ФОЛС, Н. Й. Річні збори Тов. Зап. Січ., від. 330., відбудуться в неділю, 11. грудня, в 2. годині пополудні, в гали У. Н. Дому. Проситься всіх членів явитися на означений час, бо є важні справи до полагодження: буде вибір урядників на 1939. рік. Довгуючих членів проситься, щоби вирівняли свої залеглі місячні вкладки, щоби можна було замкнути річні рахунки. Будемо принимати нових членів без оплати вступного; хто має кого вписати, є добра нагода. — Ф. Скібинський, предс.; А. Шумлянський, кас.; Н. Паламар, секр.

МОНЕСЕН, ПА. Річні збори Бр. св. Петра і Павла, від. 338., відбудуться в неділю, 11. грудня, в годині 2. пополудні, в звичайнім місці. Обовязком кожного члена є прийти на збори, бо буде вибір уряду на 1939. рік. Котрий член не явиться, заплатить 50 ц. кари згідно з ухвалою. Контр. комісія здасть справоздання 8. січня, на наступний місяць, і тоді буде перебрання уряду. Напоминаємо довгуючих членів, щоби заплатили свій довг, бо можуть бути суспендовані в грудні, котрі довгують по 2 або 3 місяці. Просимо родичів, котрі мають діти, і взагалі всю молодіж, котрі ще не є в У. Н. Союзі, зголоситися на збори. Котрий член приведе нового члена, дістане нагороду. Приведіть, а ми радо впишемо їх. — Михайло Коваль, предс.; Ілько Фаль, кас.; Іван Адамів, секр.

ГУДСОН, Н. Й. Річний мітінґ Бр. св. Йосафата, від. 273., відбудеться в неділю, 11. грудня, зараз по Сл. Божій, в парохіяльній гали. Обовязком кожного члено є бути на тім мітінґу. Як самі знаєте, річний мітінґ укладає права на цілий рік. Напоминається тих, що довгують, щоби вирівняли свій довг хоч раз на рік, щоби довгу не переносити на наступний рік і добре замкнути рахунки з кінцем старого року. Кожний член буде знати стан відділової каси. Буде вибір уряду на 1939 рік. — Михайло Лібрук, предс.; Ілько Лисогір, кас.; Павло Маряк, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Річні збори Тов. Зап. Січ, від. 132., відбудуться в неділю, 11. грудня, в 12. годині споудне, в церковній гали. Просимо всіх членів явитись на ті збори, як місцевих так і позамісцевих. Буде вибір нового уряду на 1939. рік. Товариський уряд просить членів прибути на означений час. Напоминається довгуючих членів вирівняти свою золеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Як відомо всім членам, визначується спеціяльна нагорода за приєднання нових членів(тож користайте з нагоди і нагорода буде вам виплачена. Тож до роботи, січовики, машируймо вперед. — Гр. Коніцький, предс.; Дм. Сова, фін. секр.; Йосиф Несторович, кас.; Мих. Усик, рек. секр.

МІКІС РАКС, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Володимира, від. 91., відбудеться в неділю, 11. грудня, в годині 2. пополудні, в гали У. Н. Дому. Обовязком кожного члена є бути на тім мітінґу. Контроля здасть справоздання з братського майна за цілий рік. Буде вибір уряду на наступний 1939. рік. Також будемо принимати нових членів до Братства і У. Н. Союзу без оплати вступного. Довгуючих членів проситься вирівнювати свої довги, щоби себе не наразити но суспенду. — Володимир Кремінь, предс.; Павло Паньчак, кас.; В. Рудавський, секр.

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Василія Великого, від. 278., відбудеться в неділю, 11. грудня, 1938., зараз по Сл. Божій, в гали церковній на River St. На порядку дня буде справоздання відділових урядників за 1938. рік та інші важні справи до полагодження. Будуть наради, як дальше повести відділову роботу на наступний рік і також буде вибір урядників на 1939. рік Проситься всіх членів і члениць прийти на мітінґ на означений час і привести зо собою хоч по одному новому членові, а ми їх радо впишемо до У. Н. Союзу. — Семен Турчин, предс.; Михайло Іванів, кас.; Михайло Гуменюк, секр.

БРІДЖПОРТ, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Петра і Павла, від. 383., відбудуться в неділю, 11. грудня, в 2. годині пополудні, на парохіяльній гали, 492 Форд стріт. Проситься всіх членів бути на мітінґу, бо є важна справа до полагодження. Буде звіт контрольорів за 1938. рік і вибір нового уряду на 1939. рік. Напоминається тих членів, що довгують, щоби вирівняли свій довг, щоби новому урядові не пердеавати книжок з довгами. Проситься контрольорів сконтролювати книжки перед мітінґом. Контрольорами є: Лука Сарабун, Михайло Коза і Кіндрат Білик. — Іван Ґрудзінський, предс.; Юліян Кушнір, кас.; Йосиф Муць, секр.

ОЛІЕН, Н. Й. Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 363., відбудуться 11. грудня, в 2. годині пополудні, в домі від ч. 930 Brook St. Є важні справи до полагодження і буде вибір нового уряду на наступний рік. Припоминається членам, щоби кожний привів одного нового члена вписати до У. Н. Союзу при кінці цього року. Не явившийся на мітінґ член платить кару 50 ц., а урядник 1 дол. — Григорій Непорадний, предс.; Дмитри Базів, кас.; Дмитро Мішанець, секр.

ЛАНКЕСТЕР, Н. Й. Річні збори Бр. св. Василія Вел., від. 87., відбудуться в неділю, 11. грудня, в гали парохіяльній св. Василія Вел. при Ellicott Rr. На порядку нарад: вибір уряду на 1939. рік і інщі справи. Проситься членів прибути і вирівняти свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Олександер Костецький, предс.; Микола Трояновський, секр.; Іван Окаль, кас.

САВТПОРТ, КОНН. Річні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 84., відбудуться в суботу, 10. грудня, в годині 7:30 ввечір. Проситься всіх прибути на річні збори. Буде справоздання старих урядників і вибір нових урядників. Проситмо, щоби кожний член і члениця привели нових кандидатів і вписали в члени У. Н. Союзу. — Юрій Гоголь, предс.; М. Ґудзік, кас.; М. Сендзік, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Жертва на Карпатську Україну.

Українська Центральна Рада Нюарку переслала через Обєднання $220 (двісті двацять долярів) на Карпатську Україну.

САН ФРАНСІСКО, КАЛ.

На Карпатську Україну.

Гром. Петро Григорук переслав через Обєднання від себе $5 на Карпатську Україну.

ШАРОН, ПА.

З уродин на народню ціль.

Знайомі і приятелі не забули за день уродин п. Софії Попов, що припадали на 30 жовтня, і справили їй несподівану забаву, яка зворушила ювилятку до сліз. В часі забави не забуто про Рідний Край і на заклик П. Пастернака переведено збірку на визвольну боротьбу. Зложили: С. Стратус $2; Пастернак $1; по 50 ц.: В. Гладьо, А. Кучмак, А. Попів; по 25 ц.: Журавська, Фелькан, Жидик, Лисогір. Разом $5.55, з чого $5.41 вислано через Обєднання на призначену ціль.

А. П.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 18. листопаду 1938. р. помер у віці 51 р. на серцеву недугу член Товариства Просвіта, відділу 131., в Мускіґон Гайтс, Мішіґан,

ЙОСИФ ДОМАНЧУК.

Прийшов до відділу з переступним листом у 1919. році з відділу 301. у Шікаго. До У. Н. Союзу вступив у 1911. р., маючи 27 літ, і ніколи не переставав бути членом Союзу.

Залишив жену Катерину і четверо дітей: Надію, Марію, Марту і Йосифа та одного брата в Шікаго.

Похорон відбувся дня 21. листопаду. Члени і члениці та приятелі відпровадили тіло на вічний спочинок.

Нехай американська земля буде Йому пером!

Юлія Лавринчук, секр.

ТАРЗАН СМІЛИВИЙ. (75)

Тарзан знав, що в таких випадках треба сподіватися безпроволочного успіху, або ніякого успіху. Бо коли дикуни не увільнять білих вязнів відразу, під впливом його погроз, то тим менше вони увільнять їх після того, як роздумають справу. Маґічна сила ненавидить думання. А тут він бачив, що дикуни, хоч залякані, чомусь вагались і думали.

Тарзан поглянув на сонце і переконався, що воно зачинає виходити з затьміння. Треба було знов щось у поспіху зробити. Щоби приписати собі силу над сонцем, він з цілої сили закричав: „Я віддам вам сонце. Але вважайте, що коли не виконаєте мого приказу, то я його вам заберу навіки. А все довкруги, і ви також, згинете".

На здивування Тарзана дикуни, як тільки почало виходити сонце, почали радісно кричати, а одночасно тратити свого бойового духа. Вони почали краще відноситись до білих вязнів, а навіть по кількох хвилинах надуми почали зводити їх назад униз. Коли вони всі були внизу, дикуни почали підскакувати перед ними і виказувати пошану.

Тарзан лекше віддихнув. Він знав, що перемога по його боці. А знаючи добре дикунів, він був певний, що вязням покищо ніяка небезпека не грозить. Тепер Тарзан думав скочити до місця, де він покинув Марію і Джефа, щоби переконатися, що вони роблять. Джеф відзискав притомність і хоч мав пошматоване тіло, то проте стискав рушницю в надії, що Тарзан надійде.